

Agendapunt AB Veiligheidsregio Utrecht

Datum vergadering	27 maart 2019
Agendapunt	11 Beleid decoraties vrijwillige brandweer AB20190327-11
Portefeuillehouder	De heer Molkenboer
Directielid	Mevrouw Angevaren
Bijlagen	-

Besluit

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht besluit:

1. kennis te nemen van de beleidswijziging van de Kancelarij der Nederlandse Orden om de semi-automatische toekenningsgrond voor twintig dienstjaren bij de vrijwillige brandweer per uiterlijk 1-1-2020 te laten vervallen;
2. de huidige werkwijze per gemeente voor het aanvragen van een Koninklijke Onderscheiding voort te zetten totdat per 1 januari 2020 het nieuwe decoratiestelsel van kracht is;
3. per 1 januari 2020 het initiatief voor voordracht van brandweervrijwilligers voor een Koninklijke Onderscheiding bij de commandant brandweer neer te leggen.

Toelichting

De Kancelarij der Nederlandse Orden heeft per brief kenbaar gemaakt dat het regime voor toekenning van een Koninklijke Onderscheiding is gewijzigd. De toekenningsgrond voor twintig dienstjaren bij de vrijwillige brandweer komt uiterlijk per 1-1-2020 te vervallen. Ter argumentatie voor het besluit wordt aangegeven dat de benoeming in de Orde van Oranje-Nassau plaatsvindt op basis van persoonlijke verdiensten. De automatische onderscheiding bij een (vrijwillig) dienstverband past op zichzelf niet bij de aard van de Orde. Daarnaast is gemeend dat de financiële vergoeding die brandweervrijwilligers ontvangen niet passend is bij het karakter van de onderscheiding.

Bovenstaande betekent dat 2019 het laatste jaar is met de mogelijkheid tot semi-automatische verstrekking. De aanvraag voor een KO is een samenwerking tussen de gemeente en de veiligheidsregio. Om dit proces goed in te richten is afgesproken om de praktische gevolgen van het vervallen van de semi-automatische toekenningsgrond te bespreken, zowel in de aanloop naar de beleidswijziging als vanaf 1 januari 2020.

Beleid decoraties Kancelarij

Sinds 1 mei 2005 kunnen leden van de vrijwillige brandweer na minimaal twintig dienstjaren worden voorgedragen voor een benoeming tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Dit betreft een semi-automatische benoemingsgrond: een vrijwilliger kan worden voorgedragen bij twintig

dienstjaren en er sprake is van onbesproken gedrag. Een voordracht moet bij de gemeente worden ingediend.

Uitvoering praktijk VRU

Het algemeen bestuur heeft op 12 november 2012 besloten dat een KO kan worden aangevraagd bij uitdiensttreding met minimaal twintig dienstjaren bij de vrijwillige brandweer. Daarnaast zijn er gemeenten die direct een aanvraag doen bij twintig dienstjaren. De burgemeester toetst in overleg met de veiligheidsregio of er voldoende grond is voor een onderscheiding. De uitreiking van een onderscheiding voor een vrijwilliger is een 'passende gelegenheid' tijdens een korpsavond. Ook is het mogelijk om uit te reiken tijdens de Algemene Gelegenheid, dit is rond Koningsdag.

Werkwijze in aanloop nieuwe stelsel

In aanloop naar de beleidswijziging liggen de volgende twee opties voor de hand:

1. *Handhaven huidige werkwijze.*

Een brandweervrijwilliger kan voor een KO in aanmerking worden gebracht bij minimaal twintig dienstjaren, tenzij er sprake is van omstandigheden die zich daar tegen verzetten. De aanvraag vindt afhankelijk van de gemeente plaats bij uitdiensttreding, dan wel direct bij het passeren van twintig dienstjaren.

2. *Inhaalslag potentiële rechthebbenden.*

Voor de gemeenten die de aanvraag indienen bij uitdiensttreding geldt dat slechts de brandweervrijwilligers die dit jaar de actieve dienst verlaten nog in aanmerking kunnen worden gebracht voor een KO. Een optie is om alle brandweervrijwilligers voor een KO voor te dragen die in de periode tussen nu en 01-01-2020 twintig of meer dienstjaren hebben en op dit moment nog geen KO hebben ontvangen.

Analyse en advies

Uit een inventarisatie is gebleken dat er 465 vrijwilligers zijn die in de periode tussen nu en 01-01-2020 twintig of meer dienstjaren hebben. Hiervan gaan er dit jaar drie vrijwilligers uit dienst. In deze groep zitten ook vrijwilligers die al een KO toegekend hebben gekregen vanuit de gemeenten die direct een voordracht doen bij het passeren van twintig dienstjaren.

Mocht het algemeen bestuur tot een inhaalslag besluiten, dan vraagt dit een inspanning van zowel de veiligheidsregio als de gemeenten. In dit geval dient uitgezocht te worden welke actieve vrijwilligers met meer dan twintig dienstjaren nog geen KO hebben ontvangen. Aangezien er in het verleden per gemeente verschillende keuzes zijn gemaakt, verdient het de aanbeveling om de huidige werkwijze per gemeente te handhaven. Het is aan de burgemeester zelf om eventueel het criterium van uitdiensttreding dit jaar niet te willen blijven hanteren.

Eventuele aanvragen dienen vóór 1 januari 2020 gedaan te worden. De Algemene Gelegenheid op 24 april 2020 is het laatste uitreikingsmoment.

Ingang nieuwe werkwijze

Het blijft mogelijk om vanaf 01-01-2020 op basis van bijzondere persoonlijke verdiensten een voorstel voor een KO in te dienen, maar niet meer voor langdurige en trouwe repressieve dienst. Onder persoonlijke bijzondere verdiensten vallen vrijwilligers die zich 15 jaar of langer onbaatzuchtig inzetten voor de organisatie. Er moet sprake zijn van buitengewone prestaties die verder gaan dan wat normaal gesproken van iemand in zo'n functie wordt verwacht. Bovendien moet de samenleving baat hebben bij het verrichte werk.

De gewijzigde toekenningsgrond betekent dat voor de toekomst op persoonlijke verdiensten de afweging gemaakt moet worden of een brandweervrijwilliger voorgedragen dient te worden. De motivering dient te worden uitgewerkt in ondersteuningsbrieven voor de haalbaarheid van de voorstellen. Als bij het afscheid van een brandweervrijwilliger sprake is van bijzondere persoonlijke verdiensten, dan is het voorstel om in voorkomende gevallen het initiatief van voordracht via de gemeente bij de commandant brandweer neer te leggen. Dit zorgt voor een gefundeerde afweging en eenduidige werkwijze in relatie tot de bijzondere persoonlijke verdiensten.

Overige brandweeronderscheidingen

Er bestaan op dit moment meerdere decoraties voor de verdiensten van brandweervrijwilligers. De Raad van Brandweercommandanten heeft het verzoek ingediend om de onderscheidingen vanuit Brandweer Nederland, voor trouwe langdurige brandweerdienst en het brandweerkruis voor bijzondere verdiensten, te laten erkennen door de Kanselier der Nederlandse Orden. Hiermee krijgen deze onderscheidingen meer status en passen zij in lijn met de onderscheidingen van politie en defensie.

De vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid werd op 2 februari 1998 bij Koninklijk besluit ingesteld en is beschikbaar om de langdurige uitvoering van repressieve diensten op het terrein van openbare orde en veiligheid te kunnen belonen. Deze onderscheidingen worden door de veiligheidsregio aangevraagd op de passende periodes van het dienstverband.

Financiële consequenties

Niet van toepassing.

Verdere behandeling

Niet van toepassing.